

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravišstvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 6. septembra 1928.

Telefon št. 2552.

STEV. 106.

Naše potrebe.

Pod gornjim naslovom je priobčil beograjski Trgovski glasnik članek, na katerega moramo opozoriti tudi našo gospodarsko javnost. Pisec omenjenega članka govori predvsem o težkih posledicah, ki jih ima za naše gospodarstvo dejstvo, da po polnih desetih letih obstoja naše države nimamo še programa smotrene gospodarske politike. Velike težave tega stanja so se pokazale zlasti pri zadnjih razpravah tarifnega odbora, in to očitno z ozirom na Slovenijo.

Slovenija je obmejna pokrajina, gosto naseljena, zelo industrializirana, pri tem pa pasivna zlasti pri proizvodnji onih predmetov, ki spadajo med dnevne potrebe širokih slojev prebivalstva. Radi tega mora Slovenija dobavljati iz drugih krajev vse ono, kar sama ne producira in kar je za njeno prebivalstvo življenska potreba. Da krije take potrebe, mora sama v one kraje, iz katerih dobavlja blago, izvažati v zameno svoje produkte. Prav glede tega pa prihaja Slovenija z dneva v dan v vedno težji položaj, kajti tržišča za slovenske produkte se nahajajo med Zagrebom, Sarajevom, Novim Sadom, Beogradom in Skopljem — v centru države. Pot do teh mest in njih okolice je prilično dolga. Pot z ladjami po Donavi in mnoge krajše železniške zveze s severom, odpirajo do teh tržišč inozemskemu blagu mnogo krajše in prikladnejše dohode.

Glede izvoza niso razmere prav nič ugodnejše. Ker nimamo še niti ene dobro zgrajene luke, kjer bi imeli na razpolago vsa tehnična sredstva za iztovarjanje in prekladanje blaga, je

Slovenija glede izvoza po večini navezana na Trst, tudi če ima najboljšo voljo in željo, da se te luke poslužuje samo za primer skrajne in neizogibne potrebe.

Zbog tega je prav malo upanja, da bo mogla Slovenija pri tarifni reformi doseči kake koristi. Vsaka olajšava za njene pošiljke, usmerjene v notranjost države, pride tudi v prid inozemski industriji, ki je amortizirana, ki ima olajšave za izvoz, ki ima na razpolago cenene kredite in često tudi premije in podpore pri izvozu na tuje tržišče. Potemtakem naj bodo tarifne postavke še tako ugodne, jih Slovenija ne bo mogla izkoristiti tako, kakor bi to morala v njenem interesu in v interesu cele države.

Ni to dovolj jasn primer za to, pravi Trg. glasnik, kako mora en del, in mi smatramo, da je to eden izmed zelo važnih delov našega nacionalnega gospodarstva, brez svoje krivde trpeti samo radi tega, ker se ni še utegnili sestaviti smotren gospodarski program za celo državo?

Primer Slovenije moremo uporabiti naravno tudi glede drugih krajev. Ali ne vodi to k izrpanju in slabljenju najlepših, najmočnejših in najvrednejših gospodarskih moči države in naroda? Zato apeliramo danes, na predvečer gospodarskega kongresa, na vse, da dajo čimprej gospodarstvu to, kar zahteva. Kako se more priti do tega, je bilo že ponovno rečeno na velikih gospodarskih zborih, ki so se vršili v prešlih desetih letih. Naj se začne kjerkoli, samo da se začne in to čimprej!

Za pobijanje nedovoljenega trgovanja potnikov.

Iz Novega mesta smo prejeli obvestilo, da se je tam pojavil potnik, ki ponuja manufakturno blago od hiše do hiše. Nastopal je kot Anglež, toda kmalu se je ugotovilo, da ni Anglež, ampak naš bližnji sosed. Naravno, da se je izdajal za Angleža samo radi tega, da bi mogel lažje prepričati stranke, da je tudi njegovo blago pristno angleško. Kakor že po navadi vsak inozemec, je našel tudi ta mnogo ljudi, ki so mu nasledili. Saj je za naše ljudi vse dobro, le da pride iz rok inozemca! Koliko škode povzroča tak človek opeharjenim odjemalcem in koliko domačim trgovcem?!

Zdelo bi se, da bo po tolikih intervencijah pri oblastvih danes sploh nemogoče, da bi mogli inozemski potniki tako nemoteno izvrševati svoje prepovedane posle. Toda temu ni tako. Predpisi, ki so proti trgovcem, se izvajajo z največjo rigoroznostjo, predpisov v jasčito domače trgovine pa se ne niti poznati, kaj se izvajali. Ali bi bili sicer taki primeri kakor je gornji sploh mogoči? Po-udarjamo, da ne mislimo tu posebno na pritožbo iz Novega mesta, ampak v splošnem, kajti pritožbe proti inozemskim potnikom prihajajo iz raznih krajev in človek se mora nehoti vprašati zakaj imamo pravzaprav nadzorne organe. Če se pri nas prestopki proti krošnjarskim predpisom na dnevnem redu in če smejo inozemski potniki nemoteno vršiti prepovedane kupčije, čemu naj nam bodo varnostni organi? Mar samo za to, da nadzirajo domače trgovce in obrtnike? Menimo, da so predpisi glede potnikov točni in da tudi niso tako obširni, da bi se jih ne mogel naučiti vsak varnostni organ. Če se tako točno pozna predpise o pobijanju draginje, ki jih sicer nikje več ne izvajajo, bi bilo pričakovati, da se bo z isto točnostjo izvajalo določila glede trgovanja potnikov, zlasti če so na ta določila opozarjali že ponovno tudi gg. veliki župani!

Ljubljanska borza.

Tečaj 5. septembra 1928.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	22.8175
Berlin 1 M.	13.5525	13.5825
Bruselj 1 belga	—	7.9127
Budimpešta 1 pengő	9.9050	9.9350
Curij 100 fr.	1094.10	1097.10
Dunaj 1 šiling	8.0052	8.0352
London 1 funt	—	276.16
Newyork 1 dolar	56.8050	57.0050
Pariz 100 fr.	221.27	223.27
Praga 100 kron	168.27	169.07
Trst 100 lir	296.78	298.78

UZANCE ZAGREBSKE BORZE ZA TRGOVINO S SIROVINI KOŽAMI IN USNJEM.

S 1. septembrom so stopile v veljavo v prometu na zagrebški borzi uzance za trgovino s sirovimi kožami in usnjem, ki so bile sestavljene po mnogih anketah in ki odgovarjajo potrebam naših tržišč.

Nekaj misli o insolvencah.

Dokler ne doživimo izenačenja različnih izvršilnih redov in konkurznih zakonov, ki še 10. leto po ujedinenju nespremenjeno veljajo v petih pravnih področjih naše države, in dokler ne dobimo sicer kakega ustrežajočega zakona, ki bi nalagal sodiščem dolžnost nadzorstva pri urejevanju vprašanj, nastalih med trgovskimi in drugimi dolžniki ter njihovimi upniki v slučaju insolvenec, gojili se bodo z malimi izjemami v obojestranskem interesu udomačeni izvensodni poravnalni poskusi. Upnikom še za dogleden čas ne bo preostalo drugega, kakor da sami iniciativno rešujejo svoje zadeve z insolventnimi dolžniki.

Nastane pa vprašanje, kako naj upnik pravilno zastopa svoje interese v slučaju insolvence tembolj takrat, če upnik ni član kakega društva, ki mu je naloga, da po svojih organih čim vestnejše in uspešnejše varuje ogrožene ali celo že prikrajšane interese svojega članstva.

Popolnoma pogrešno in lastnim interesom protivno je stališče upnika, ako ta v posesti obvestila svojega dolžnika, da je napovedal insolenco, hiti z vtoženjem svoje terjatve v trdnem mnenju in prepričanju, da je zadel pravo pot, da se pokrije ne samo s polnimi 100% svoje terjatve, marveč da iztirja od plačila nezmožnega dolžnika celo zamudne obresti in visoke tožne in druge stroške. Tak upnik pozablja na neizogibne naravne posledice, ki morajo vsled njegovega postopanja nastati, ako njegovemu gospodarsko oslabelemu dolžniku ni uspelo, da uredi stvar z upniki na podlagi primerenih popustov in drugih potrebnih dogovorov. Priti mora do konkurza, ki pa s svojim rezultatom le redkokdaj more vsaj kolikor toliko zadovoljiti.

Upnik pa tudi ne sme prezreti prirodnih posledic vsake insolvence, zavedati se mora, da postane ostalo dolžnikovo premoženje skupna last vseh upnikov in da se nikomur ne more dovoliti kakih izjem z zavarovanjem terjatve sodnijskim izvršilni mpotom na škodo enakih skupnih interesov. Vsak tak poskus se prepreči ali s prostovoljnim umikom pridobljenih, toda ne pravomočnih posebnih pravic ali pa se iste razveljavijo z otvoritvijo konkurza.

Tako tožbe in izvršbe po napovedani insolventi upniku torej niti v enem slučaju ne morejo koristiti, dočim na drugi strani zmanjšujejo že itak skrčeno dolžnikovo premoženje, jemljejo možnost ugodnejše poravnave, pred vsem pa ovirajoče uplivaajo na potek poravnalnega postopanja, ki edino more vsem upnikom nuditi, kar se še rešiti da.

Kako brezuspešno je sodnijsko tožbeno in izvršilno postopanje po napovedani insolventi, nam bo jasno, če si predočimo na kratko nekatere predpise izvršilnih redov odnosno konkurznih zakonov v posameznih pokrajinah.

Pri nas v Sloveniji ima tožba in izvršba v slučaju insolvence praktično vrednost samo takrat, če se upniku od dneva opravljenega rubeža, zemlje-knjižne vknjižbe in drugih izvršilnih dejanj dalje, nemoteno posreči prekorčiti 60-dnevni rok, to se pravi, če je od datuma izvršenih izvršilnih dejanj do

OPOMIN TRGOVCEM S HMELJEM.

Sekeija hmeljskih trgovcev pri Sreznem gremiju trgovcev v Celju opozarja vnovič vse člane, da nemudoma priglasijo svoje nakupovalce po navodilih kakor se jih je vabilo s posebno okrožnico; istotako naj legitimacije v lanskem letu prijavljenih nakupovalcev predložijo radi podaljšanja, sicer bo sekcija prisiljena objaviti imena vseh onih nakupovalcev, katerih legitimacije so neveljavne. Toliko vsem v vednost in ravnanje.

GOSPODARSKI POLOŽAJ V ČESKO-SLOVAŠKI.

Bančni svet češkoslovaške Narodne banke ugotavlja na zadnji mesečni seji olajšanje na denarnem trgu, kreditne zahteve na Narodno banko so bile majhne. Položaj industrijske produkcije je bil v splošnem nespremenjen. Nadaljno poslabšanje je nastopilo v bombaževi in platneni industriji. Indeks cen živil v mali trgovini se je v primeri z julijem zvišal za 1 1/2%, a je ostal za ca 2% pod lanskim avgustovim indeksom. V splošnem lahko označamo gospodarski položaj za zadovoljiv. Omembe vreden je novi narast deviznih zalog za 18 milj. Kč na 1923 milj. Kč. Bankovcev je bilo na koncu avgusta v obtoku za 6752 milj. Kč, lani v istem času pa 6467 milijonov Kč.

STATISTIKA KONKURZOV ZA AVGUST.

Po podatkih Jugoslovenskega društva za zaščito upnikov v Zagrebu, je bilo v avgustu zabeleženih 62 konkurzov napram 57 v istem mesecu preteklega leta, in sicer v Srbiji in Črni gori 51 (septembra 1927 42), v Hrvatski in Slavoniji 3 (3), v Sloveniji in Dalmaciji 1 (7), v Bosni in Hercegovini 3 (4) in v Vojvodini 4 (1). Povečanje števila konkurzov v avgustu je pripisati večjemu številu konkurzov v Srbiji in Črni gori. V Sloveniji pa je bil pretekli mesec zabeležen samo en konkurz. V prvih osmih mesecih tekočega leta je bilo v vsej državi zabeleženih 605 konkurzov napram 742 v istem razdobju preteklega leta, torej 137 konkurzov ali 18.4% manj kakor lani. Po pokrajinah je bilo v tem razdobju zabeleženih v Srbiji in Črni gori 426 (lani 479), v Hrvatski in Slavoniji 58 (93), v Sloveniji in Dalmaciji 63 (82), v Bosni in Hercegovini 13 (21) in v Vojvodini 45 (47). Najbolj je napram lani nazadovalo število konkurzov v Hrvatski in Slavoniji in v Vojvodini, najmanj pa v Srbiji in Črni gori.

KONGRES PLINARN IN PLINARSKIH STROKOVNJAKOV

se vrši od 9. do 11. septembra v Novem Sadu. Udeleženci pojdejo tudi v Beograd, kjer bodo razpravljali o novi plinarni.

„LJUBLJANA V JESENI“

OD 1. — 10. SEPTEMBRA

V okviru razstave se pripravljajo nove prireditve. V PETEK se otvori razstava perutnine in kuncev. V NEDELJO velika razstava plemenske živine in tekmovalje harmonikarjev, za katero se je prijavilo že nad 115 harmonikarjev. V ponedeljek se prireditve zaključijo, zato ne zamudite prilike.

dneva otvoritve konkurza preteklo 60 dni.

Na ozemlju bivše Hrvatske in Slavonije se v to svrhu zahteva 14 dni, pri čemer je treba vedeti, da se z uradno odločitveno prepovedjo (odsvojno zabranjo) sploh onemogoči vsako izvršilno postopanje. Upnik si torej potom pristojnega sodišča more izposlovati sodbo zoper dolžnika, nadaljnja sodnijska pota pa so mu zaprta, čemu torej tožba in drugo, čemu nepotrebni stroški, ako sodba nima praktične vrednosti.

Za ozemlje Vojvodine (Bačka, Banat in Baranja) velja določilo, da se samo ona izvršilna dejanja ne morejo pobijati v slučaju konkurza, ki so bila izvršena celih 6 mesecev pred otvoritvijo konkurza.

Važna izjema pač velja za teritorij Srbije, kjer se potom izvršbe (zabrane) pridobi zastavna pravica, ki jo poznejša otvoritev konkurza ne more razveljaviti, akoravno sicer tudi tukaj previden dolžnik ne bo čakal z izročitvijo ključev sodišču, ker se bo hotel izogniti kazenski odgovornosti.

Slični predpisi veljajo za ozemlje Bosne in Hercegovine, pri čemer je prav posebno važen zakoniti predpis, da je edinole protokoliranemu trgovcu omogočeno zaprositi za prisilno poravnavo v konkurzu, dočim pri neprotokoliranem trgovcu rešitev terjatve odvisi v glavnem od pravočasnega zavarovanja izvršilnim potom.

Mi vidimo torej, kje, kedaj in kako si trgovec-upnik tožbenim potom more zavarovati iztirjanje svoje terjatve proti zamudnemu dolžniku. Če se bo upnik pri tem posluževal hitro poslujočih borznih in drugih razsodišč, bo tem hitreje dosegel svoj namen, posebno če si v vsakem posameznem slučaju predoči, v katerem gori omenjenih pravnih področij ima dolžnik svoj sedež in svoje premoženje.

V trenutku pa, ko se oglasi trgovec-dolžnik s poročilom, da ni v stanju zadostiti svojim obvezam v polni meri, naj bi veljalo splošno načelo, da sodnijsko postopanje miruje ter da nastopi med dolžnikom in upnikom potreba po čim cenejšem in enostavnejšem načinu rešitve z ustavitvijo plačil in napovedjo insolvence nastalega medsebojnega razmerja.

Upnik odnosno njegova morebitna tozadevna organizacija bo imela pred vsem dolžnost in potrebo, da dožene upravičenost dolžnikovega postopanja, vzroke njegovega koraka in kar je najglavnejše, upnik si mora po izvršenih poizvedbah staviti vprašanje, če naj podpira dolžnikovo stremeljenje, odnosno če naj iz tega ali onega vzroka tako podporo odkloni, kar bo gotovo na mestu v slučaju kakršnekoli lahkomiselnosti ali celo kaznjivega dejanja, ki je posledica oškodovanja upniških interesov.

Veljalo naj bi pri izvensodnih poravnalnih poskusih v glavnem načelo privatne inicijative upnikov in opustilo vse, kar bi utegnulo ovirati uspešen potek poravnania. To velja, kakor že omenjeno, glede tožb in izvršilnih dejanj, ki se jih poslužujejo upniki, dasiravno bi morali biti prepričani, da jim soupniki ne bodo dovolili, da jim pred očmi odnesejo popolno kritje, marveč bodo na to odgovorili z otvoritvijo konkurza.

Na vseh anketah o vladnih načrtih tako zakona o prisilni poravnavi izven konkurza kakor konkurznega zakona smo slišali poudarjanje načela, da bi se celo v slučajih, ki zaposlujejo sodišča, prepustila čim večja inicijativa upnikom oziroma upniškemu odboru ter je pričakovati, da se bo upravičenim željam tudi ugodilo. Kako paradokso izzveni tedaj postopanje upnikov, ki se v posameznih slučajih izvensodnega poravnalnega poskusa sami odrekajo svojim načelnim zahtevam, poskušajoč individualno s sodnijsko pomočjo brez vsakega upanja na kakršnikoli uspeh iztirjati pri desolatnem dolžnikovem premoženjskem stanju tožbenim potom ne samo terjatev na glavnici, temveč še celo zamudne obresti in narasle stroške.

Če kje, naj bi pri izvensodnem poravnalnem poskusu veljal princip nezaposlevanja sodišč z brezplodnim vtoževanjem in prisilnim iztirjevanjem, kajti čim manj se bo obremenjevalo še preostalo dolžnikovo premoženje, tem več se bo pri pravilnem umevanju nastalega položaja dalo rešiti.

Kot upnik ima vsak trgovec enake pravice. Pa vzemimo sedaj da bi vsi upniki brez izjeme dolžnikovo poravnalno ponudbo kvitirali z vložitvijo tožbe ali uvedbo izvršilnega postopanja, kaj bi dosegli? Vsak upnik bi svojo že nastalo zgubo povečal z gotovimi izdatki za ne-trebne stroške, dolžnik pa bi bil prepuščen pogostokrat kaj malo zasluženi usodi.

V marsičem je potrebna trgovska solidarnost. Če pa kje, je na mestu tam, kjer vsled nezmožnosti dolžnika, da zadosti svojim obveznostim v polni meri, postane njegovo preostalo premoženje skupna last vseh upnikov. Ali je tedaj koristno upniku, da svoje lastno, četudi skupno premoženje še sam zadolžuje, kakor da želi sam, da zgubi čim več. Ali ne odgovarja interesom upnikov boljše, da prepuste z insolenco njim lastno postalo že itak njihove terjatve nepokrivajoče premoženje dolžniku — v kolikor seveda on to zasluži — ob primerni podpori tretjih oseb v vrednosti, ki jo naj ne obremenjujejo po nepotrebnem pogosto visoko narasli stroški.

Kako bi se dale že skoro ukoreninjenne, redko nad 40% znašajoče poravnalne ponudbe in plačilne težkoče zapadlih trgovcev kolikor toliko uspešno preprečevati, skušali bomo razmotrivati v eni prihodnjih števil.

Premog, drva, koks, kovaški premog in oglje »ILIRIJA«

Vilharjeva cesta (za Glavnim kol.),
Kralja Petra trg 8, Miklošičeva c. 4
Telefon štev. 2820.

Petrolejsko vprašanje.

To vprašanje je za vse svetovno gospodarstvo tako važno, da se moramo zmeraj na novo pečati z njim. Glasilo angleških petrolejskih interesentov »Evening Standard« poroča sedaj zanimive podrobnosti o dogovorih treh petrolejskih magnatov Deterdinga, Teaglea in Cadmana (Anglo-Persian Co.). Zopet so govorili o konferenci — a ne javni — ki ima namen, da omeji petrolejsko produkcijo na vsem svetu. O potrebi restrinckcije so se vsi trije veljaki načelno že zedinili tedaj, ko so nastopili pot na Škotsko, kjer so se razgovori vršili. Tam na Škotskem so določili program svetovne petrolejske konference, ki smo o nji že pisali in ki jo mislijo sklicati v New-York; obenem so določili tudi smernice glede skupnega nastopa proti dvema izven skupin stoječima družbama, ki hočeta bolj poceni prodajati, ki torej tem magnatom nista všeč. Svetovna konferenca mora napraviti praktične sklepe, da priključi Kalifornijo in Mehiko splošnemu načrtu. Dalje je načel Deterding tudi mosulski problem. Mosulski okraj je last turške družbe, koje delniška glavnica se razdeli v štiri četrtine; po eno četrtino imajo Standard Oil, Royal Dutch, Anglo-Persian in neka francoski skupina. Standard Oil in Royal Dutch sta izrekli svojo pripravljenost, da bosta v nadzorstvo družbe glasovali za to, da se mosulska petrolejska najdišča sploh ne začnejo izkoriščati. Nasprotno pa zahtevajo Francozi, da se z izkoriščanjem mosulskih petrolejskih vrelcev takoj prične, in upajo pri tem na podporo družbe Anglo-Persian. Problem škotske konference obstoji v tem, da se sklene s Cadmanom dogovor glede odškodnine za Anglo-Persian; ta odškodnina naj mu omogoči v bodoči seji upravnega sveta in na bodočem obnem zboru opravičilo sklepa, da bo v okviru turške družbe skupaj s Teagleom in Deterdingom glasoval proti Francozom za to, da se petrolejski viri zaenkrat še ne začnejo izkoriščati.

Kakor vidimo, ves boj ni nič drugega kakor boj in poznejši sporazum kapitalistov, seveda na škodo konsumentov. In v tem pravcu se bo vršila tudi svetovna petrolejska konferenca v New-Yorku.

Poslabšanje angleškega gospodarskega položaja.

Gospodarski položaj v Angliji se v preteklem polletju ni dobro razvijal. Z ozirom na napredujočo stabilizacijo kontinentalnih valut in na sporazumno in kooperacijsko voljo angleškega delavstva so mislili, ob začetku leta, da bodo v industrijsko bodočnost Anglije gledali lahko z večjim zaupanjem kot v preteklih dveh letih. Oba ta dva faktorja, sta za oblikovanje konjunktura brez dvoma izredno važna, vendar se pa gospodarsko delovanje ni poživilo; nasprotno, v zadnjih mesecih je bilo opazovati celo močno poslabšanje konjunktura daleko preko normalnih sezonskih vplivov. Tako je bil položaj na koncu prvega polletja slabo obetajoč, ne samo v primeri z začasnimi gospodarskim poživljenjem po premogovnem štrajku leta 1926, temveč v marsičem tudi v primeri z razmerami let 1923 in 1924, v katerih se je videlo, da se pripravlja nalahna okrepitev po prvih in najhujših letih depresije.

Kratek pregled najvažnejših konjunkturostatističnih podatkov zadostuje za jasno označenje položaja. Število zavarovanih brezposelnih je znašalo v začetku julija že zopet ca. 1.250.000 ali okroglo 200.000 več kot leto prej in tudi kot pred štirimi leti; in sicer kljub temu, da je bilo vsled poostitve zavarovalnih pogojev in vsled uvedbe starostne penzije od 65. leta dalje najmanj 100.000 delavcev črtanih iz obveznih zavarovalnih seznamov. V premogarstvu je bilo 300.000 brezposelnih, v kovinski ter v ladijski in strojni industriji okoli 400.000 itd.

V premogovni industriji je produkcija napram lanskemu letu in napram prvem mesecu tekočega leta nazadovala od petih milijonov tedenskih ton skoraj na 4.500.000 ton.

V železni in jekleni industriji je število zaposlenih plavčev od rekordnega stanja 189 v aprilu l. 1927 neprestano padalo in je padlo do konca letošnjega junija na 141. Produkcija surovega železa se je v istem času skrčila od mesečnih 720.000 ton na 564.000 ton, produkcija jekla od 884.000 na 710.000 ton. V ladjedelništvu, ki je bilo doživelo v zadnjem letu bistveno zboljšanje, je padlo število v delu se nahajajočih ladijskih ton v prvi letošnji polovici od 1.580.000 na 1.203.000 ton.

Izvoz britanskih produktov je znašal v mesecih april, maj in junij povprečno 56 milijonov funtov, lanska mesečna povprečnost je znašala 59 milijonov funtov; uvoz je pa zaostal za mesečno povprečnostjo lanskega leta za 4 milijone funtov in je znašal 87 milijonov funtov. Železnice zaznamujejo tako veliko in stalno nazadovanje osebnega in zlasti blagovnega prometa, da so se dogovorile z osebjem za 2½-odstotno znižanje plač in mezd, raztezajoče se od navadnega delavca gor do ravnateljev. Nastopilo je torej povsod zelo veliko poslabšanje konjunktura, z izjemo pač številnih novejših industrij, ki delajo večinoma za luksuzni konsum. Kdor je prej mislil, da je od leta 1920 dalje v malo zmanjšani ostrini trajajoča industrijska depresija Anglije samo posledica deflacije v lastni deželi, dalje posledica sprememb na svetovnih trgih potom vojske in po kontinentalni inflacijski konkurenci, ta mora danes ugotoviti, da se je glede delazmožnosti britanske industrije varal. Deflacija je v Angliji leta 1925 praktično prenehala, svetovni trgi so se povrnil k mirnemu razvoju, stabilizacija vrednot na kontinentu je postala že dalj časa zanesljivo dejstvo, in vendar se pričakovano zboljšanje angleškega gospodarskega položaja še ni pojavilo.

Prvi vzrok za ta razočarujoč konjunkturi razvoj je pač dejstvo, da je racionalizacija industrije na Angleškem še mnogo zaostala; v drugih deželah je racionalizacija močno pospešila dolgo trajajoča vrednotna inflacija. Koncentracija se je izvršila doslej samo v kemični industriji in v walsklem antracitnem premogarstvu in pripušča samo v

teh dveh panogah primerjanje z zaključki, na Nemškem že davno doseženimi. V železni in jekleni ter v bombazevi industriji govorijo sicer že dalj časa o potrebi koncentracije produkcije, a doslej so začetki v tej smeri le majhni. Vendar je pa dosti vzrokov za domnevo, da se bodo v teh industrijah že v bližnjem času izvršile važnejše koncentracije. O teh koncentracijskih poskusih »Trgovski list« redno poroča. Tudi sedanja konservativna vlada je pričela slednjič z večjo živahnostjo v interesu industrije. Tako hoče oprostiti železnice od 1. decembra dalje od gotovih lokalnih davkov v letnem znesku 4 mil. funtov, da bodo mogle znižati premogovno vozino za izvoz in v prid kovinske industrije ter vozino za železno rudo, železo, jeklo in za poljedelske produkte. Leto nato hočejo odvzeti vsem industrijskim panogam tri četrtine bremen lokalnih davkov. Racionalizacija industrije naj se nadalje olajša s tem, da se država v slučaju fuzij odpove enodstotnemu glavnemu davku pri ustanovitvi delniških družb. Šele ko bodo stare temeljne industrije popolnoma reorganizirane, more pričakovati Anglija temeljitega in trajnega zboljšanja konjunktura. Začetki so tukaj, a proces ozdravljenja se vrši še zmeraj prav počasi.

Iz naših organizacij.

PROTI NOVI UREDBI O ODPIRANJU IN ZAPIRANJU.

Gremij trgovcev v Konjicah je poslal merodajnim faktorjem proti novi uredbi o odpiranju in zapiranju protest, ker se ni upoštevalo njegove, potom zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani priobčene želje, naj bodo trgovine ob nedeljah v kamniškem srezu odprte, kakor je bilo to sedaj običajno od 7. do 12. ure dopoldne.

Ta delovni čas je ob nedeljah za trgovine z mešanim blagom tako ogromnega pomena, da je gremij raje ponudil, naj bodo trgovine ne samo ob v uredbi navedenih verskih praznikih, t. j. prvi božični dan, na novega leta dan, na dan Sv. treh kraljev, na dan sv. Rešnjega telesa in na dan Vseh svetnikov celi dan zaprte, ampak tudi drugi božični dan, drugi velikonočni dan, drugi binkoštni dan, na praznik sv. Jožefa, Marijin praznik 25. marca, na praznik Vnebohoda, 15. avgusta, 8. septembra, 8. decembra in vse druge praznike.

Ob nedeljah prihajajo ljudje v velikem številu po dve do pet ur daleč v prodajalnice, da si preskrbe redne potrebščine. Med te ljudi spadajo in moramo šteti poljske delavce, delavce na žagah in v gozdih, ki si bodo morali odtrgati čas za nakupe med tednom, ko bi morali skrbeti za zaslužek.

Pa tudi kmečki ljudje se poslužujejo nedelj za oskrbo svojih rednih potrebščin. Ta oskrba se je sedaj razdelila na 4 do 5 ur.

V trgih in vaseh z večjim številom prebivalstva se vršijo dopoldne po pol osmi uri dve sveti maši, ena ob osmih in druga ob deseti. Ker je nakup po deseti maši onemogočen in traja osma sveta maša s pridigo eno uro, je celi nakup skrčen na pol ure, to je od devete do pol desete ure; ta čas pa je za redno odpravo strank prekratek.

Zato se zahteva, da se gornji želji glede nedeljskega poslovanja ugoti.

HMELJSKO POROČILO Z DNE 5. T. M.

(Poročilo hmeljske sekcije Gremija trgovcev v Celju.)

V Mozirju je razpoloženje na hmeljskem trgu čvrsto. Nakupovalcev ni. Cene so neizpremenjene (30—33 Din). Producenti ponujajo blago. V vranskem in šentpeterskem okrožju je kupčija neizpremenjena. Povpraševanje rezervirano. Cene do 35 Din za prvovrstno blago. V okolišju Polzela in Braslovče se ponuja za prvovrstno blago 35 Din, za srednje 30—33 Din; obisk nakupovalcev je srednji. Povpraševanje je le po prvovrstnem blagu. Manj vredno blago producenti ponujajo.

Groslisti, ki iščejo odjemalcev med trgovci na deželi, morajo inserirati v »TRGOVSKEM LISTU«!

MLEKARSKA RAZSTAVA NA NAŠEM VELESEJMU 1.—10. SEPTEMBRA T. L.

Udeležba sirarn in mlekarn na letošnji Kmetijski razstavi je precejšnja, kar je znamenje vedno večjega zanimanja od strani naših mlekarških organizacij. Tudi kakovost sira in masla je letos pri posameznih mlekarnah nekoliko boljša, v splošnem pa je treba povdarjati, da so sirarne poslale na razstavo premlado blago, vsled česar je splošna kvalitacija ravno z ozirom na nedozorelost sira slabša nego je bila lani. Priporočati, je sirarnam, da si prihodnje leto za tako razstavo prihranijo večje število starejšega dobro zorenega sira, da bo lahko ocenjevalna komisija dognala zboljšanje našega v splošnem zelo dobrega izdelka. Ocena sira je izpadla v splošnem tako, da spada med prvovrstno blago sir iz Logatca, potem iz Blok pri Cerknici, od Osrednjih mlekarn in od Mlekarske družbe v Čenčiji. Glede masla je omeniti, da je prvo darilo odnesla Osrednja mlekarna, da imamo pa tudi med drugimi mlekarnami izvrstno blago, ki se lahko kosa z najboljšim čajnim maslom danske vrste.

* * *

UMETNA SVILA V ITALIJI.

V soglasju s tendenco na svetovnem trgu in morda še ostreje so domače cene umetne svile v Italiji v zadnjih mesecih zopet zelo padale. Ekstra-Denier je stala v januarju 1925 še 73.50 lir, je notirala sredi lanskega oktobra že 40 in je padla letos še skoraj na 30. Italijanske tvrdke so hotele ustanoviti v zadnjem času kartel za regulacijo cen na domačem trgu, a so se pogajanja vsled nenadno nastopivših težkoč tik pred zaključkom razbila.

RAZSTAVE IN SEJMI.

Udeležba na solunskem velesejmu. III. mednarodni sejm v Solunu se vrši od 30. septembra do 15. oktobra t. l. Naša država bo imela na sejmu svoj paviljon, ki ga organizira Trgovska zbornica kraljevine SHS v Solunu po nalogu ministrstva trgovine in industrije. Podjetja, ki se hočejo udeležiti sejma, morajo to prijaviti najkasneje do 15. septembra t. l., a razstavno blago mora biti v Solunu vsaj do 25. septembra t. l. Naša železniška uprava je dovolila 50% popust na tarifah za blago, ki se pošilja na sejm. Stroške za prevoz blaga do Soluna in nazaj mora nositi tvrdka sama, medtem ko plača za prevoz blaga od solunske postaje do sejmišča, kakor tudi zakupnino za mesto v paviljonu, naša država.

RAZNO.

Štrajki in izprtja v Avstriji. Leta 1925 je bilo naznanjenih v Avstriji 287 štrajkov, leta 1926 samo 186, lani pa 189. Ker so imela podjetja lani večji obseg kot prej, je bilo tudi število izpadlih dni lani večje. Število prizadetih obratov je znašalo leta 1926 635, lani 429, število v obratih zaposlenih delavcev pa 24.700 in 36.200, torej obratno. Število štrajkujočih je bilo zato lani dosti večje kot leta 1926, in sicer 27.800 proti 18.600; število izpadlih dni se je pomnožilo od 232.000 na 475.000. Povprečna doba štrajka je znašala skoraj 15 dni. Pri 143 štrajkih lanskega leta je šlo za mezdne difference, pri 51 za organizacijske zahteve. Če ti dve številki seštejemo, dobimo 194, torej 5 več kot zgoraj; to zato, ker so bili štrajki v par slučajih posledica obeh momentov. 86 odstotkov štrajkov je imelo uspeh, 25 odstotkov popoln uspeh. Vsled štrajkov nastalo mezdno izgubo računijo s 3.370.000 šilingi. Število izprtij je znašalo v letih 1925 in 1926 po 18, lani jih je bilo 21. Prizadetih je bilo lani 6531 delavcev, zamujenih je bilo 209.800 delovnih dni.

Švicarske saanske koze za plemo. Za uvoz saanskih koz iz Švice imajo interesi sedaj najugodnejšo priliko, ker dovoli Švica od 1. septembra do 30. oktobra t. l. popolnoma prost prevoz po vseh švicarskih železnicah za saanske koze, ki se izvažajo v inozemstvo za plemo.

Industrija.

Rentabilnost nemških delniških pivovarov. Rensko-westfalske pivovarne so sestavile seznam pivovarov v Nemčiji. Na koncu leta 1927 jih je bilo 306, nominalna glavnicca je znašala ca 500 milijonov mark. Pri 284 pivovarnah so mogli ugotoviti glavnicco in dividendo. Izplačale so 50.100.000 mark dividende, povprečna dividenda znaša 10% delniške glavnicce.

Ameriška in evropska avtomobilna industrija. Opetovano smo pisali, da se hoče evropska avtomobilna industrija spričo velike ameriške konkurence po možnosti fuzionirati in obratovanje racionalizirati. To prizadevanje je našlo v Ameriki takoj odmev in sedaj bomo poročilo iz Berlina: Predsednik ameriške zbornice avtomobilne trgovine je prispel v London in je izjavil, da se vršijo dogovori med ameriški in evropski avtomobilnimi tovarnami. On je bolj prepričan, da bosta Amerika in Evropa na polju avtomobilne produkcije sodelovali kakor pa da bosta tirali konkurenco do skrajnosti. — Tako gre naprej. Najprvo umetna svila, nato kemični trust, sedaj avtomobili in tako dalje.

PO SVETU.

Vsled slabega pridelka krme je češko-slovaško trgovsko ministrstvo odredilo omejitev eksporta krmil. Razne vrste morajo dobiti prej izvozno dovoljenje.

Za četrto reparacijsko leto zapadli drugi polletni rok industrijske nemške obremenitve v višini 150 milijonov zlatih mark je Banka za nemške industrijske obligacije točno nakazala generalnemu agentu za reparacijske dajatve.

»Emka« in »Bredac«, holandski dve družbi za produkcijo umetne svile, sta se spojili. Skupna glavnicca je 10.750.000 holandskih goldinarjev.

Eksportne cene za ameriški bencin so zvišali za ¼ centa na 12.25 centov za galono. Cena je torej za 58% višja kot v času najnižjega stanja v februarju tekočega leta. 1 galona je 4.54 l. Liter stane torej 65 par.

Elektrifikacija avstrijskih zveznih železnic napreduje. Sedaj pride med drugimi na vrsto tudi proga skozi Gasteinsko dolino in skozi Turski predor.

Bolivia, republika v Južni Ameriki, bo vpeljala zlato valuto.

Vsled odpisa in znižanja davkov v Ameriki pričakujejo letos deficit 945 milj. dolarjev. To za Ameriko pač ni nič.

Harriman bo gornjesleške obrate popolnoma racionaliziral, izpeljal bo velike investicije. V obratu bodo nastavili v prvi vrsti poljske delavce. V poučenih krogih cenijo nakupno ceno na 50 milijonov dolarjev. S tem bo dobila Harrimanova skupina v roke 40 odstotkov gornjesleške kovinske industrije in 30 odstotkov premogovne produkcije.

V mednarodnem jeklenem kartelu se pogajajo glede ustanovitve mednarodne izvozne kontrole za gotove kategorije železne produkcije. Govorili smo na drugem mestu o preteči konkurenci ameriške jeklene in železne industrije in je novi urad gotovo s tem v zvezi. Doslej je kontroliral jekleni kartel le produkcijo, sedaj bo organiziral tudi eksport.

Nemška sladkorna pesa je po teži letos veliko lažja kot lani, a sladkorna vsebina je izdatno večja. Povprečna teža pesa 223 gramov (lani 296), teža pesnih listov 379 (609), sladkorna vsebina 14.5% (11.3%).

Novo velebanko bodo z glavnicco 50 milijonov dolarjev ustanovili v New Yorku. Podpirala bo v prvi vrsti financiranje žitnega pridelka.

Produceenti čilskega solitra so na občnem zboru v Valparaiso sklenili ustanoviti centralno prodajno organizacijo za soliter. Podružnica neke čilenske družbe solitra v Antwerpnu (Belgija) bo najbrž prevzeta v centralno organizacijo.

Ameriški profesor H. Gibbs je postal tehniški sotruden pri ruskem trustu anilina. Pomagal bo pri organizaciji produkcije uporabljenih kemičnih izdelkov v ruski industriji anilina. Za naprave potrebno opremo bodo naročili v Ameriki.

Škodove tovarne so dobile od sovjetskih oblasti dovoljenje za ustanovitev permanentnega zastopstva v Moskvi. Obenem so dobile dovoljenje za napravo konsignacijskega skladišča pri sovjetskoruski družbi »Orgametal«. Zastopnik tovarne se nahaja že v Moskvi, da organizira konsignacijsko skladišče. Vpis v sovjetskoruski trgovski register se bo pa izvršil šele po pričetku trgovskih pogajanj med Rusijo in Češkoslovaško.

Angleški lastniki premogovnikov nameravajo ustanoviti nacionalno organizacijo glede premogovne eksportne trgovine. Eden od vzrokov je prizadevanje poljske premogovne industrije, ki je postalo zelo odločno zlasti v zadnjih mesecih, da bi na svetovnih trgih z Anglijo močnejše tekmovala.

Danci so izvozili v juliju na teden povprečno 30.000 stotov surovega masla in 48.500 stotov masti. Cene so bile višje kot lani.

Zaposlenost nemške industrije je zopet nekoliko nazadovala. Samo pri nekaterih sezijskih panogah se je zaposlenost začasno poživila, tako na primer v premogarstvu.

TRŽNA POROČILA.

KOVINSKI TRG.

Zaposlenost na kovinskih trgih je bila v zadnjem času precej majhna. Trgovina z bakrom se je sicer v Ameriki nekoliko poživila, a to ni moglo na skupni položaj nič vplivati. Kljub ugodnemu statističnemu položaju vzdržujejo Amerikanci domačo ceno 14.75 centov in kartelno eksportno ceno 15 centov. Trg svinca je ugodnejši, notacije se dvigajo že poldrugi mesec in so dosegle v Londonu stanje 22 funtov. V kratkem se bo vršila v Londonu konferenca ameriških, kanadskih in angleških interesentov svinca. O udeležbi evropskih interesentov, zlasti Španije in Nemčije, ni nič slišati. Cena cinka v New Yorku vztraja na 6.25 centih. Tendencia cina je v Londonu zopet zelo slaba (za tono 211 7/8 funtov) a v Ameriki se je nekoliko dvignila. V Bruslju se je osnovala pred kratkim študijska družba za izkoriščanje cinovih skladišč v Afriki; na koncu leta se bo spremenila v belgijsko-afriški sindikat. S splošnim svetovnim sindikatom pa zaenkrat ni nič. Produkcija se je v zadnjem času dvignila.

Ivan Hribar:

Moji spomini.

Drugi javni spomenik ima Ljubljana iz dobe mojega županovanja v voglu parka ob Bleiweisovi cesti. To je spomenik Primoža Trubarja, tega občudovanja in spoštovanja vrednega junaka svojega časa. Svoj postanek ima pa zahvaliti drugemu, njemu sličnemu junaku svojega časa — Antonu Aškercu. Le-ta je namreč, ko je bil izdal svoje pesnitve »Primož Trubar«, prišel nekega dne k meni in mi prinesel poklonstveni izvod te knjige. V pogovoru, ki se je ob tej priliki med nama razvil, dejal mi je, da bi Trubar kot stvaritelj našega pismenega jezika zaslužil v Ljubljani spomenik. — »Glej,« menil je, »postavil si spomenik Prešernu; postavi ga še Trubarju. Mislim, da je naš narod že toliko dozorel, da ne bo težko zbrati denar za skromen spomenik. Jaz kakor veš ne živim v izobilju, rad pa vsak mesec prispevam primerno vsoto.«

Začel sem o stvari premišljati. O prvi priliki poiskal sem na Dunaju mojstra Bernekerja in ga poprosil, naj mi napravi model za skromen spomenik iz laškega marmorja in pove, za koliko bi ga potem tudi izvršil. Nedolgo potem me mojster Berneker pozove, naj si pridem pogledat model. Ugajal mi je. Vsota za izvršitev ni bila previsoka. Naročim ga torej z namenom, da ga dam postaviti na trg pred »Narodnim domom«.

Nisem pa sestavil nikakega odbora za zbiranje prispevkov. Poznavajoč razmere, vedel sem, da je to-zadevni Aškerc optimizem neopravičen. Prešeren je bil ljubljeneц vsega naroda. Zato je bilo za njegov spomenik lahko zbirati. O pomembnosti Trubarjeve za naše kulturno življenje pa je vedelo le omejeno število inteligence. Poleg tega je bil protestant. Dejal sem si torej, da z javnim pobiranjem prispevkov utegnem doživeti neprijetno izneženje. Zato sem si napravil načrt sigurnejše izvedbe.

117

Vrnivši se z Dunaja, naznanim Aškercu, da je Trubarjev spomenik že naročen. Neznansko sem ga s tem razveselil. Koj mi obljubi, da bo vsak mesec prispeval zanj po petdeset kron. Odgovorim mu, da so stroški že pokriti. Ko da ne čuje prav, vpraša me še enkrat. Potem pa začne ugibati, da jih je prevzel Gorup in ko mu odvrnem, da ne, jame vame siliti, naj mu povem, kdo je imel toliko umevanja za pomembnost Trubarjevo in njegove zasluge, da je prevzel pokritje stroškov za njegov spomenik. In natvezim mu, da polovico jaz, polovico pa gospa dr. Tavčarjeva. Še danes ga vidim s kakšnim začudenjem na licih je sprejel to naznanilo. Do svoje smrti je bil prepričan, da je res tako in je zato — dasi sam na sebi ni bil nič kaj navdušen občudovalec ženskega spola — o gospej dr. Tavčarjevi vedno govoril z izrednim spoštovanjem.

Stvar glede stroškov za spomenik pa ni bila takšna. Preskrbel sem si marveč pokritje drugače. V »Ljubljanski kreditni banki« dal sem si vsako leto od občnega zbora dovoliti neko vsoto, da jo po svojem prevdanku razdelim v narodne in občekoristne namene. Poskrbel sem, da je ta vsota dve zaporedni leti bila za toliko višja, da sem mogel iz nje plačati Trubarjev spomenik. Iz prijateljskih nagibov do dr. Tavčarja sem potem z njegovim soglasjem dal razglasiti, da je njegova soproga soprispevateljica stroškov za spomenik.

Pogajanja z mojstrom Bernekerjem vršila so se poleti 1908. leta. Ker si je Aškerc to zaradi štiristoletnice Trubarjevega rojstva želel, dal sem meseca septembra ravno tega leta slovesnim načinom položiti temeljni kamen. Spomenik je bil pa dovršen, postavljen in odkrit šele leta 1909. Pa ne pred »Narodnim domom«, temveč v Bleiweisovem parku, ker je ta prostor obliki spomenika bil primernejši.

Tretji javni spomenik, ki je nastal v dobi mojega županovanja in po moji pobudi, je cesarjev spomenik na Slovenskem trgu pred pravosodno palačo.

Ko sem bil leta 1895. poklican v Budimpešto, da

se zahvalim na potrditvi za župana, sprejel me je cesar Fran Josip I. jako laskavo. Leta 1897. poklican sem bil v Ischl, da cesarju poročam o novem julijskem potresu. Cesar me je sprejel v svoji pisarni, se o razmerah v Ljubljani natančno informoval in je kazal veliko zanimanja za delo občinskega sveta po prvem potresu.

Vtis teh dveh avdijsenc name je bil tak, da nisem izključeval možnosti s primernim postopanjem zainteresovati cesarja tudi za politične težnje slovenskega naroda. Ker se je bližala petdesetletnica njegovega vladanja in sem vedel, da se bo po vsej državi svečano proslavljala, dejal sem si, da bi se dalo morebiti zadobiti cesarjevo naklonjenost, ako se mu postavi v Ljubljani spomenik. To pa v zvezi s potresom v letu 1895., vendar tako, da bi ta spomenik pomenil poklonstvo vsega slovenskega naroda. V ta namen sklical sem v dan proslave cesarjevega vladarskega jubileja župane vseh slovenskih občin v Ljubljano. Občine same sem bil že pred tem povabil, naj prispevajo za spomenik.

Ko sem imel na ta način zbrano potrebno vsoto, razpisal sem natečaj. Pri presojanju došlih načrtov polagal sem veliko važnost na to, da pride v izvršitev načrt kakega novega mojstra, da tako že s svojimi javnimi spomeniki pokažemo, kako se moremo ponašati tudi v kiparstvu s hvalevredno domačo tekmo. Izvršitev je bila po teh vidikih prisojena mojstru Peruzziu, tako da sedaj javni spomeniki Ljubljane predočujejo dela štirih naših kiparjev in tako dajo možnost spoznavati njihovo umetnostno tehniko.

Upanje, katero sem vezal na cesarjev spomenik, je, žal, bilo prazno. Dogodki so me poučili, da je cesarski dvor mnenja, da vsa poklonstvena dejanja našega naroda na cesarjev naslov niso nič drugega, ko dolžni pozdrav sužnjem: »ave Caesar, morituri Te salutant« (zdravstvuj, cesar, umrjoi Te pozdravljajo).

(Dolje prihodnjic)

CENE ŽELEZA.

Pred kratkim so se zvišale cene nemškega eksportnega železa. Medtem so se dvignile tudi belgijsko - francoske eksportne cene. Veliko povpraševanje v zapadnih evropskih deželah se kljub splošno zvišani produkciji ni zmanjšalo, in gre torej za efektivno potrebo in ne za spekulativne nakupe. Naročila dotekajo v Zahodni Nemčiji, v Belgiji in Franciji v ugodni meri, v zadnjih dveh državah celo obilno. Zato računijo z nadaljnjim zvišanjem eksportnih cen za železo, zlasti v Belgiji. V zvezi z zvišanjem cen za novo železo so bistveno narasle tudi cene šibre. Obotavlja se sledi angleška železna industrija zvišanim kontinentalnim cenam. Ostane pa še zmeraj precejšnja razlika v cenah v prilog kontinentalnim cenam, a angleška železna industrija more znižati uvoz tujega materiala in dvigniti na drugi strani tudi lastni izvoz. Kar se tiče domačega konsuma, bo postalo to vprašanje gotovo kmalu aktualno, zlasti v Nemčiji. — Sedaj so priobčeni tudi podatki o eksportu Francije in Belgije v prvem letošnjem polletju. Francija je mogla kljub nazadovanju v eksportu surovega železa, ki je znašalo 150.000 ton, svoj lanski skupni eksport skoraj doseči; valjanega železa so eksportirali 2.100.000 ton, lani 2.200.000 ton. Belgijski eksport je znašal letos 2.250.000 ton, lani 2.270.000 ton, čeprav se je eksport surovega železa in izvoz v Anglijo znatno skrčil.

Tržne cene v Ljubljani (1. septembra): Govedina: V mesnicah po mestu 18 Din. Na trgu: 1 kg govejega mesa I. 18, II. 15 do

17, III. 12 do 13, jezika 17 do 20, vampov 8 do 10, pljuč 10, jeter 17 do 19, ledic in možganov 17 do 20, loja 5 do 10 Din. — Telutina: 1 kg telečjega mesa I. 22-50, II. 20, jeter 25 do 27-50, pljuč 15 do 20 Din. — Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 25, II. 20 do 22, pljuč 10, jeter 15, ledic 25, glave 7-50, parkljev 6, slanina trebušne 24 do 25, slanina ribe in sala 27 do 28, slanina mešane 26, slanina na debelo 25 do 26, masti 28 do 30, šunke (gnjati) 80 do 85, prekajenega mesa I. 30 do 32-50, II. 25 do 27-50, prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10, jezika 35 Din. — Drobniča: 1 kg koštrunovega 13 do 14, jagnjetine 18 do 20 Din. — Konjsko meso I. 8, II. 6 Din. — Klobase: 1 kg krakovskih in debrecinskih 40, hrenovk, safalad in posebnih 32, tlačenk 20, polprekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 50, prekajene slanina 28 do 30. — Perutnine: Piščanec majhen Din 8 do 10, večji 20 do 30, kokoš 20 do 30, petelin 25 do 30, pitana gos 40 do 60, domači zajec, manjši 10, večji 15 do 20 Din. — Ribe: 1 kg krapa 25 do 30, linja 25, ščuke 35 do 35, postrvi žive 80, mrtve 60, klina 20, mrene 15 do 20, pečenke 10 Din. — Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2-50 do 3, 1 kg surovega masla 36 do 40, čajnega masla 50 do 55, masla 40 do 44, bohinskega sira 28 do 32, sirčka 10, par jaje 2-50 do 2-75 Din. — Pijače: 1 liter starega vina 16 do 22, dalmatince 11 do 13, 1 časa piva 3-50, vrček piva 4-50 do 5, steklenica piva 5-50 do 6 Din. — Kruh: 1 kg belega 6, črnega in rženega 5 Din. — Sadje: 1 kg luksuznih jabolk 8, jabolk I. 6, II. 4, III. 3, luksuznih hrušk 10, hrušk I. 8, II. 6, III. 3, ena pomaranča 5, limona 2 do 2-50, 1 kg rožičev 8, mandeljnov 52 do 70, orehrov 10, luščenih orehrov 32, češpelj 6 do 10, suhih hrušk 10, grozdja 6 do 12 Din. — Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 72 do 76, Santos 46 do 48, Rio 32 do 40, pražene kave I. 90 do 100, II. 70 do 80, III. 50 do 60, kristalnega belega sladkorja 14, sladkorja v kockah 16, kavne primesi 20, riža I. 10, II. 8, 1 liter namiznega olja 19, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4-50, navadnega kisa 2-50, 1 kg soli

morske debele 2-50, kamene mlete 2-75, celega popra 70, mletega 72, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kakovosti 52, 1 liter petroleja 7, 1 kg testenin I. 10, II. 9, pralnega luga 3-75, čaja 80 Din. — Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 0 5 do 5-50, št. 2 4-75, št. 4 4-50, št. 6 4 do 4-25, kaše 5-50 do 6, ješprenja 5 do 6, ješprenjčka 10 do 12, otrobov 2-50 do 3, koruzne moke 4-50, koruznega zdroba 4-50 do 5, pšeničnega zdroba 6 do 7, ajdove moke I. 8 do 9, II. 6 do 7, ržene moke 4-50 do 5 Din. — Zito: 1 q pšenice, rži in ječmena 300, ovs 275, prosa 300, nove, sušene koruze 335, ajde 310 Din. — Kurivo: 50 kg premoga 30, 1 tona premoga 440, 1 kub. meter trdih drv 160, mehkih 60 do 75. — Krma: 1 q sladkega sena 125 do 140, polsladkega sena 100 do 125, kislega sena 75 do 100, slame 75 do 80 Din. — Zelenjava in gobe: 1 kg glavate solate 5 do 6, ajserice 5 do 6, endivije 6 do 7, zgodnjega zelja 2 do 3, rdečega zelja 5 do 6, kislega zelja 7, ohrova 4 do 5, karfiol 14 do 15, kolerab 3 do 4, kolerab, podzemljic 1 do 1-50, 1 kg špinata 4 do 5, paradižnikov 4, kumar 1 do 2, 100 kumaric za vkisavanje 10 do 12, 1 kg buč 2 do 3, fižola v stročju 3 do 6, čebule 4, česna 10 do 12, krompirja 1-50 do 2, repe 2-50 kisle repe 4.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. — Gradbeno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. septembra t. l. ponudbe glede dobave raznega most. lesa ter glede dobave 6 komadov Garvens-črpalk. — Saobračajno-komercialno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. septembra t. l. ponudbe glede dobave smrekovih ali borovih impregniranih drog in žičnih vrvi. (Pogoji so na vpogled pri posameznih odeljenjih.) — Delavnica Direkcije državnih železnic v Mariboru sprejema

do 12. septembra t. l. ponudbe glede dobave bakrenih in medenastih cevi. — Komanda III. armijske oblasti (inženjsko odeljenje) v Skoplju sprejema ponudbe glede dobave 1 zvona iz medi. (Predmetni pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) — Dne 14. septembra t. l. se bo vršila pri Dravski stalni vojni bolnici v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave živil (moka, zdrob, sladkor, testenine, riž, fižol, kava, čaj, cikorija, olje itd.). Pogoji so na vpogled pri upravi omenjene bolnice.

Dobave. Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. septembra t. l. ponudbe glede dobave 2100 komadov raznih stekel; do 11. septembra t. l. glede dobave svinčene pločevine, medenih in železnih mrež, jeklene žice, matic, vijakov, 30 ton bukovega oglja; do 14. septembra t. l. glede dobave »Balat«-jermen in spojke ter glede dobave 1800 kg bakrenih drog; do 15. septembra t. l. glede dobave meril, mikrometrov, toplomerov, povečalnih stekel ter glede dobave 3000 komadov »Knjižic o prepotovanih kilometrih«. — Gradbeno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. septembra t. l. ponudbe glede dobave 1 bicikla znamke »Puch«. — (Predmetni pogoji so na vpogled pri posameznih odeljenjih.) — Dne 15. septembra t. l. se bo vršila pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu ofertalna licitacija glede dobave 400.000 kg sena in 200.000 kg slame. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni komandi.)

Štev. 19.435.

Razglas
o licitaciji.

Oblastni odbor ljubljanske oblasti razpisuje na podstavi čl. 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1920 in njegovih sprememb odnosno dopolnitev, za prevzem dobav in vdelav izdelkov iz umetnega kamna ter tesarskih, krovskih, kleparskih, kjučavničarskih in mizarjskih del in dobav pri zgradbi stanovanjskega poslopja za uslužbenca v umobolnici na Studencu.

I. javno pismeno
ofertalno licitacijo

na dan 13. septembra 1928 ob 11. uri pri oblastnem gradbenem oddelku v Ljubljani, Valvazorjev trg štev. 15. Istotam se dobijo med uradnimi urami potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki proti plačilu napravnih stroškov.

Ponudene cene je svojeručno upisati v uradni formular proračunskega popisa. Ponudbe, katere je kolkovati s kolkom za 100 Din (priloge s kolki po 2 Din) morajo ponudniki ali njih pooblaščenici izročiti na dan licitacije v zapečatenem zavitku z označbo: »Ponudba za prevzem kamnoseških, tesarskih, krovskih, kleparskih, kjučavničarskih in mizarjskih del pri zgradbi stanovanjskega poslopja v blaznici na Studencu, ponudnika N. N.« in sicer neposredno v roke predsednika licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldne.

Kavcija se mora položiti pri oblastni blagajni v Ljubljani najkasneje na dan licitacije do 10. ure in sicer bodisi v gotovini, državnih vrednostnih papirjih ali garancijskih pismih, izdanih v smislu določil zakona o drž. računovodstvu.

Potrdilo o vloženem vadju in o plačanih davkih predloži vsak ponudnik obenem s ponudbo predsedniku licitacijske komisije, pooblaščenici pa morajo predložiti poleg tega pooblastila, da smejo zastopati firmo pri licitaciji. Oblastni odbor si izrečno pridržuje pravico oddati dela ne oziraje se na višino ponudene vsote, oziroma vse ponudbe odkloniti brez vsake obveznosti.

Vsak ponudnik ostane v besedi 60 dni po licitaciji.

Oblastni odbor ljubljanske oblasti.

V Ljubljani, dne 4. septembra 1928.

Bučno olje

pristno in prvovrstno priporočila

J. HOCHMÜLLER

tovarna bučnega olja

MARIBOR

Pod mostom 7 (desni breg).

Veletrgovina

kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga

sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vodeTočna in solidna
posrežba!

Zahtevajte cenik!

izdelovanje oljnatih barv, firmna,
takov in steklarskega klesa. — Za-
loga komičnih in rudninskih barv.
— Potrebščine za slikarje, pla-
skarje, ličarje in druge, vse v ta
stroke spadajoče.

Se priporočam

Ivan Jančar

TRGOVINA
MIKLOŠIČEVA C. 4SKLADIŠČE
VIDOVDANSKA 14.

KUVERTA

Tvornica kuvert in
konfekcija papirja

LJUBLJANA

Vožarski pot št. 1

- DRUŽBA Z O. Z. - Karlovska cesta št. 2

J. & R. Pfrimer

trgovina
z vinom

Maribor

Sana

tovarna čokolade in bonbonov

Hoče

priporočila svoje prvovrstne izdelke

MERMOLJA IN DRUG
ŠT. IIJ PRI MARIBORUProizvaja in razpošilja konzervirane kumare (krastovce) v kisu in
slani vodi, v petlitrskih steklenicah in sodih od 25 l do 150 l.

Najfinejši malinov sok

izdeluje iz letošnjih malin in nudi po konkurenčni ceni

Ivan Bauman

Veležanjarna in izdelovanje sadnih sokov

Št. IIj v Slovenskih Goricah.

Vse vrste likerjev, konjaka, ruma, slivovke, droženke,
brinjevca, tropinovca in špirita. — Ponudbe in vzorci
promptno na razpolago.

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA

GREGORČIČEVA 23

TRG.-IND. D. D.

Se priporočila za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige,
brošure, cenike, tabele, vabila, letake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

Ureja dr. IVAN PLESS. — Za trgovsko-industrijsko d. d. »MERKUR« kot izdajatelja in tiskarja: O. MIHALEK, Ljubljana.